

A 2068/5

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK

DER
NEDERLANDEN,

BEEENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

VLFDE DEEL.

H.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN.

1844.

HELLUM, naam, onder welken het d. **JELLUM**, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Baarderadeel*, in een charter van 1402 en latere stukken voorkomt. Zie **JELLUM**.

HIELSMAGAE, oude naam van het d. **JELLUM**, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Baarderadeel*. Zie **JELLUM**.

HIELSUM of **HIELZUM**, d., prov. *Friesland*, kw. *Oostergoo*, griet. *Leeuwarderadeel*. Zie **JELSUM**.

HIELSUM, oude naam, onder welken het d. **HIESLUM**, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Wonseradeel*, weleens voorkomt. Zie **HIESLUM**.

HIEM, d., prov. *Friesland*, kw. *Oostergoo*, griet. *Leeuwarderadeel*. Zie **HIJUM**.

HIEM ('T) of **HEEM**, geh. in *Westerwolde*, prov. *Groningen*, arr., kant. en $6\frac{1}{2}$ u. Z. van *Winschoten*, gem. en $3\frac{1}{2}$ u. Z. van *Vlagwedde*, bij *Ter-Apel*; met 7 h. en 60 inw.

HIEM ('T) of **HEEM**, hooge boereplaats in *Westerwolde*, prov. *Groningen*, arr., kant. en 7 u. Z. van *Winschoten*, gem. en $5\frac{1}{2}$ Z. van *Vlagwedde*, bij en onder *Ter-Apel*.

Sommigen willen, dat het eerste klooster van *Ter-Apel* daar gestaan heeft. Deze plaats is, even als het geheele *Ter-Apel*, het eigendom der stad *Groningen*.

HIEM (**HET-HOOG-**), geh., prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Wymbritseradeel*, arr. en kant. *Sneek*, nabij *Uitwellingerga*, waartoe het behoort.

HIEM (**HET-HOOG-**), landhuis, prov. *Friesland*, kw. *Oostergoo*, griet. *Idaarderadeel*, arr. en $1\frac{1}{2}$ u. Z. W. van *Leeuwarden*, kant. en $2\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Rauverd*, $\frac{1}{2}$ u. N. W. van het d. *Wartena*, waartoe het behoort, aan het einde van het *Langdeel*.

HIEMERT, b., prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Wonseradeel*. Zie **HEMERT**.

HIEMSTEDE, voorm. landh., prov. *Friesland*, kw. *Oostergoo*, griet. *Tietjerksterdeel*, 4 u. O. ten Z. van *Leeuwarden*, kant. en 1 u. O. ten Z. van *Bergum*, N. van *Oostermeer*, waarvan men thans zelfs de juiste plaats niet meer weet aan te wijzen.

HIEMSTRA, voorm. state, prov. *Friesland*. Zie **HEEMSTRA**.

HIEN, **HIJEN** of **HYEN**, d. in de *Neder-Betuwe*, prov. *Gelderland*, distr. en $2\frac{1}{2}$ u. W. van *Nijmegen*, kw., arr., kant. en $5\frac{1}{2}$ u. W. ten N. van *Tiel*, gem. en $\frac{1}{2}$ u. O. van *Dodewaard*, aan den *Waldijk*, op $51^{\circ} 54' 42''$ N. B., $25^{\circ} 19' 34''$ O. L. Men telt er 112 h. en 700 inw., die meest hun bestaan vinden in den landbouw.

Dit dorp wordt gehouden, doch niet met zekerheid, voor het in oude geschriften voorkomende **HAVINUM**.

De Herv., die hier 610 in getal zijn, behooren tot de gem. van *Hien-en-Dodewaard*, hadden hier eene kerk, waarvan de toren, in het jaar 1787, van eene nieuwe spits voorzien is. Deze kerk, in diep verval zijnde, is, in het jaar 1841, tot den grond toe afgebroken en door eene geheel nieuwe vervangen.

De R. K., van welke men er 90 aantreft, behooren tot de stat. van *Herreveld*.

De in 1856 gebouwde dorpschool, wordt gemiddeld door een getal van 125 leerlingen bezocht.

Onder dit d. zijn, bij den watervloed van Januarij 1809, 5 menschen omgekomen, alsmede 59 stuks hoornvee, 4 paarden, 72 schapen en 16 varkens; voorts zijn hier 45 huizen óf geheel weggespoeld óf ingestort, nog 26 anderen volstrekt onbewoonbaar geworden, en

28 zwaar beschadigd, terwijl ook genoegzaam alle de boomgewassen en jonge boomgaarden vernield zijn.

HIEN-EN-DODEWAARD, kerk. gem., prov. *Gelderland*, klass. en ring van *Tiel*. Men telt er ruim ongeveer 1200 zielen, onder welke 420 Ledematen, en heeft er twee kerken, ééne te Hien en ééne te Dodewaard, welke door eenen Predikant bediend worden. De eerste, die het leeraarambt in deze gem. heeft waargenomen, is geweest **HERMANNUS VAN BROEKHUIZEN**, die in het begin der zeventiende eeuw als Proponent herwaarts beroepen werd, en in het jaar 1624 hier overleed. Bij vacature wordt door den kerkeraad, alleen ten overstaan van eenen naburigen Predikant als Consulent, eene nominatie van drie personen gemaakt, en wordt deze van den predikstoel aan de gem. bekend gemaakt, ten einde te vernemen, of iemand iets tegen de genoemde personen zoude hebben in te brengen; dit gedaan zijnde, wordt uit dit drietal door de Leden des kerkeraad, bij meerderheid van stemmen, een Leeraar verkozen.

HIENMEER, meer, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Hemelumer-Oldephaert-en-Noordwolde*. Zie **HAANMEER**.

HIEPT, geh. in *Opper-Gelder*, prov. *Limburg*, distr., arr. en 7 u. N. ten W. van *Roermonde*, kant. en $1\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Horst*, gem. en $\frac{5}{8}$ min. N. W. van *Venray*; met 7 h. en 40 inw.

HIERDE, d. op de *Over-Veluwe*, prov. *Gelderland*. Zie het volgende art.

HIERDE (DE), beek op de *Veluwe*, prov. *Gelderland*. Zie **HIERDERBEEK**.

HIERDEN, ook wel **HIERDE** en **HEERDE**, gespeld, d. op de *Over-Veluwe*, prov. *Gelderland*, kw., arr. en 9 u. N. W. van *Arnhem*, kant., gem. en $\frac{3}{4}$ u. O. ten N. van *Harderwijk*.

Men telt in dit d., hetwelk reeds in eenen brief van het jaar 1551 genoemd wordt, 105 h. en 820 inw., die meest hun bestaan vinden in den landbouw.

De inw., die op 6 na, allen Herv. zijn, maken eene gem. uit, welke tot de klass. en ring van *Harderwijk* behoort. Van het jaar 1659 tot 1741 is **HIERDEN** door eenen Proponent bediend, dien men Catechist noemde. Wie de eerste Catechist geweest zij, vindt men niet opgteekend. De eerste, dien men vermeld vindt, is geweest **ANTONY CARELSEN**, die in het jaar 1662 herwaarts kwam. In het jaar 1741 werd hier tot eersten Predikant beroepen **JOHANNES VAN BOMMEL**, die in het jaar 1774 overleed. Het laatste beroep is nog gedaan door het collegie van Burgemeester en Wethouders te *Harderwijk*. De kerkeraad acht echter dit collatieregt voor het vervolg vervallen.

Voorheen had men te **HIERDEN** eene kapel, aan den **H. SEVERINUS** toegewijd, waarvan het thans nog aldaar bestaande gilde, **St. Severijns-gilde** genoemd wordt. Ter plaatse, waar deze kapel gestaan heeft, ziet men thans een kerkhof. Alzoo het getal der belijders van de Herv. godsdienst, te dier plaatse, aanmerkelijk toegenomen was, heeft de regering van *Harderwijk* de, in het jaar 1658, aldaar gestichte school, alwaar, sedert het jaar 1659, des Zondags, de Catechismus gepredikt werd, in het jaar 1741 in eene kerk veranderd, en den vorigen Catechist tot Predikant beroepen, die dan ook, op den 19 Maart van dat jaar, als eerste Leeraar der gem. van **HIERDEN** in de dienst bevestigd is. Deze kerk is een net gebouw, met eenen kleinen toren, doch zonder orgel.